

Ukratko, hrvatska je propovijed s ovim izdanjem dobila svoj izvorni rukopis te time potvrdila vrijednost unutar šire duhovne baštine; našla ja zasluženo mjesto u poredbenoj slici književnih žanrova i stilskih formacija. Uz druge preglede i izbore, u istoj knjižnici, s ovim nam je izborom, konačno, dostupna i živa govornička riječ u panoramskom slijedu autentična izričaja i tisućljetnog razvoja kao estetska i etička vertikalna hrvatske misli i riječi. I, što je također važno, kao izravno svjedočanstvo našeg povijesnog i duhovnog identiteta u širokom krugu zapadnoeuropske vjerske i društvene zbilje.

Drago Šimundža

NASMIJ SE ČOVJEČE!

Fra L. Kordić - Fra V. Karačić, *Dosjetke i šale s mirisom tamjana*, Pegaz, Zagreb 1996.

Na ovome svijetu samo se čovjek može nasmijati i drugoga nasmijati. I smijeh je naša ljudska definicija i odrednica, a ne samo pamet, razum. Za čovjeka kažemo da je duhovan, da živi od duha. Duhovan je redovito i duhovit. Znati se našaliti na svoj račun, znak je inteligencije. Znati podnijeti šalu kad se drugi malo nabaci i na tvoj račun, također je znak duha i inteligencije. Nije značajna samo šala, dosjetka, nego je isto tako važno tko je izrekao, ispričao. Netko je majstor u prepričavanju šala, a netko u stvaranju. A netko nije kadar ni ispričati, ni stvoriti, ni razumjeti. Ovo je treće najsmješnije.

Nemamo u Svetom pismu nigdje znaka i izvještaja da se Isus smijao ili druge nasmijavao. Zar je moguće da on, koji je božanski duhovan, nije bio i božanski duhovit? Zar je mogao voditi razgovor, a da se ne služi smijehom, i ne samo s djecom? Rekao je dvije značajne riječi odraslima: "Jao vama koji se sada smijete, jadikovat ćete" (Lk 6,25). I ujedno je navijestio radostan smijeh u nebu: "Vama, koji sda plaćete, vi ćete se smijati" (Lk 6,21). Raj je dakle pun smijeha, spasenje je i smijeh! Žalostan svetac doista je žalostan svetac, rekao je neki duhoviti svetac.

Ova je knjižica sastavljena poput redoslijeda u katekizmu: počinje s anđelima i palim anđelima. Onda o Adamu i Evi, o njihovoj "jabuci". O Dest Božjih zapovijedi. O Božiću i Uskrsu. O propovijedi, o biskupima, o svećenicima, ponajviše o (hercegovačkim) fratrima, o časnim sestrama, o birovinu, o komunističkoj

vlasti, o zatvoru, o iću i piću, odjeći, modi i psovci. To je susret s pučkom mudrošću.

Kažu da se mi Hrvati ne zanmo šaliti kao na primjer Srbi. Srbi su davali vrsne satiričare i humoriste kao što su B. Nušić, Z. J. Jovanović, R. Domanović, R. Radović... Imamo mi doduše Matoše, Kanižaje, Kušane i Drvare. Ali je hrvatska šala poprilično cinična, sarkastična, ubojita. Ona je u hrvatskim listovima i ustima oružje, obrana, mač, domovinski rat. Je li to samo odraz podređena položaja? Prije jedno dvadesetak godina izišao je petosveščani *Hrvatski humor* u Zagrebu: satire, humoreske, komedije, vragolije. Upravo tu se vidi koliko je hrvatski humor obojen ironijom.

U ovoj se knjizi nalaze bezazlene šale, dovitljivosti, krivi spojevi, narodna bistrina, koja se rado čita i prepričava. Šale ugodne za odmora, služe kao aperitiv za razgovor, začim u kakvoj neugodnoj situaciji, smiraj u žustroj raspravi; takve su čak i one koje su nešto "slankastije". Ima šala koje se desetljećima prepričavaju, a nigdje se ne zapišu. Ovdje su mnoge zapisane, otete zaboravu. Ima ih koje mogu poslužiti i kao poučak, lekcija, iako to izričito ne kažu.

Jedna zgodna anegdota na 73. stranici (i za franovce i za petrovce) s naslovom *Protuučinak*: Mark Twain, američki književnik i svjetski humorist, slušao neku propovijed o misijama. Nakon prvih dešte minuta odlučio dati 50 dolara. Nakon drugih spustio na 25. Potkraj propovijedi došao do košare i uzeo i onaj jedna dolar iz nje! Ova knjiga u čitatelju može imati posve drugačiji učinak: što se više nižu stranice i čita ovih 375 pošalica s mirisom tamjana, to zanimljivije. Čovjek bi za ove dosjetke i šale dao i više dolara: da se razgovori, nasmije. Hvala prikupljačima, i pokojnom fra Lucijanu i živom fra Vendelinu, za ovu pregršt ponajviše hercegovačkoga humora!

Ratko Perić

UZORAN RAD O UZORNU SVEĆENIKU

Josip Franulić, *Uspravan na svakome vjetru*, Služba Božja, Makarska 1996., 290 stranica.

Mnogi su naši župnici bili - a i danas je mnogo takvih - radišni i uspješni; mnogo su pridonijeli duhovnom odgoju i kulturnom razvoju svoga kraja i naroda u cjelini. Naprotiv, njihovi, su radovi i oni sami malo poznati i priznati: zapravo, najčešće su nepoznati širem općinstvu i budućim pokoljenjima. Jer, koliko su u svom